

แนวคิด

ทางศาสนาคริสต์

นิกายคาทอลิก

เกี่ยวกับการวิจัย

ทางการแพทย์สมัยใหม่

โครงการวิจัยความร่วมมือกับการวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

แนวคิดทางศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก
เกี่ยวกับการวิจัยทางการแพทย์สมัยใหม่

จัดพิมพ์:

โครงการวิจัยธรรมกับการวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่
มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ - ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

1168 ซ.พหลโยธิน 22 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2511-5855 โทรสาร 0-2939-2122

e-mail: thainhf@thainhf.org

<http://www.thainhf.org>

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม 2548

1 3 5 7 9 10 8 6 4 2

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
แนวคิดทางศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนต์เกี่ยวกับ
การวิจัยทางการแพทย์สมัยใหม่- -กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ, 2548.

59 หน้า.

1. วิทยาศาสตร์การแพทย์- -แง่ศาสนา- -คริสต์ศาสนา.
I. มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ II. ชื่อเรื่อง.

610

ISBN 974-93833-6-2

ออกแบบ: Desire CRM

พิมพ์: บริษัท ดีไซร์ จำกัด

บทนำ

การรักษาด้วยสเต็มเซลล์ หรือ Stem Cell Therapy กำลังได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นความหวังใหม่ของวงการแพทย์ที่จะสามารถรักษาโรคร้ายแรงและโรคเรื้อรังหลายชนิด เช่น ธาลัสซีเมีย ลิวคีเมีย อัลไซเมอร์ พาร์กินสัน อัมพาตไขสันหลัง กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด เบาหวาน เป็นต้น

การรักษาผู้ป่วยเหล่านี้เป็นเพียงการรักษาตามอาการหรือประคับประคองไปตลอดชีวิตซึ่งเป็นภาระแก่ผู้รักษาและญาติของผู้ป่วยอย่างมาก คิดเป็นความเสียหายทางเศรษฐกิจมูลค่าปีละหลายหมื่นล้านบาท แต่ถ้าโรคเหล่านี้สามารถรักษาให้หายขาดได้ด้วยการปลูกถ่ายสเต็มเซลล์ ไม่เพียงแต่จะป้องกันความสูญเสียจำนวนมากนี้ได้ แต่ยังสามารถช่วยการผลิตของประเทศกลับคืนมาอีกด้วย

สเต็มเซลล์สามารถหาได้จากไขกระดูก กระแสเลือด และบางส่วนของร่างกายคนเรา แต่ที่จริงแล้วเราสามารถหาสเต็มเซลล์ได้จากแหล่งอื่นซึ่งมีคุณภาพดีกว่า แหล่งที่หนึ่งคือเลือดจากสายสะดือทารกแรกเกิด แหล่งที่สองคือจากตัวอ่อนมนุษย์เฉพาะจากตัวอ่อนมนุษย์ยังได้จากอีกสองแหล่ง แหล่งที่หนึ่งคือตัวอ่อนมนุษย์ที่เหลือใช้จากการปฏิสนธิในคลินิกผู้มีบุตรยาก แหล่งที่สองคือตัวอ่อนมนุษย์ที่ได้จากการโคลนนิ่ง

เมื่อนำสเต็มเซลล์จากตัวอ่อนมนุษย์ไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นตัวอ่อนจากการปฏิสนธิหรือจากการโคลนนิ่งก็ตาม ตัวอ่อนนั้นจะถูกทำลายไป จึงเกิดประเด็นทางจริยธรรมขึ้นมาทันทีว่าเช่นนี้เป็นกรณีสละชีวิตเพื่อชีวิตหรือไม่

เพื่อหลีกเลี่ยงกรณีสละชีวิตเพื่อชีวิต จึงมีคำถามว่าที่แท้แล้วชีวิตเกิดขึ้นเมื่อไร เกิดขึ้นทันทีหลังปฏิสนธิ หรือเกิดขึ้นหลังจากการปฏิสนธิแล้วกี่วัน ตัวอ่อนที่เกิดจากการโคลนนิ่งใช้ชีวิตหรือไม่ หากตัวอ่อนยังมีใช้ชีวิต เช่นนี้แล้วการใช้คำศัพท์เรียกว่า “ตัวอ่อน” เป็นการถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

ในทางวิทยาศาสตร์มีบ้างกล่าวว่าตัวอ่อนที่ยังไม่ฝังตัวที่ผนังมดลูกยังไม่อาจเรียกได้ว่าชีวิตเพราะขาดศักยภาพที่จะเจริญเติบโตได้ด้วยตนเอง นักวิทยาศาสตร์ด้านโคลนนิ่งเสนอวิธีตัดแปลงตัวอ่อนที่เกิดจากการโคลนนิ่ง ให้ไม่มีความสามารถที่จะฝังตัวที่ผนังมดลูกใดๆ ได้ เพื่อจะได้ส่งดวกในการนำไปวิจัยโดยไม่ต้องพะวงว่าตัวอ่อนนั้นจะเจริญเติบโตได้ ความคิดทางวิทยาศาสตร์เหล่านี้เป็นที่ยอมรับได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

โครงการชีวจริยธรรมกับการวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ โดยความร่วมมือระหว่างมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติและศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติได้จัดการประชุมเรื่องชีวจริยธรรมกับเครือข่ายต่างๆ ได้แก่ นักวิจัย นายแพทย์ นักกฎหมาย นักปรัชญา นักการศาสนา และนักบวช รวมทั้งองค์กรที่ทำงานด้านสตรี เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่เหล่านี้

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมองค์ความรู้ที่เกิดจากการทบทวนหลักศาสนาในสวนที่เกี่ยวข้องกับคำถามที่ว่าชีวิตเกิดขึ้นเมื่อไร โดยคาดหวังว่าสังคมจะได้รับทราบและนำไปช่วยกันคิดว่าเราควรมีวิธีจัดการหรือรับมือความก้าวหน้าทางการแพทย์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยจำนวนมากดังที่กล่าวมาได้อย่างไร โดยสามารถอ้างอิงใช้ซึ่งจริยธรรมอันเป็นที่ยอมรับ

ของทุกฝ่าย

อนึ่ง หนังสือชุดนี้มี 3 เล่ม เล่มหนึ่งเป็นบันทึกการสนทนาระหว่าง
พระพรหมคุณาภรณ์ กับคณะทำงานของโครงการวิจัยธรรมฯ เล่มหนึ่ง
รวบรวมองค์ความรู้ที่เกิดจากการทบทวนหลักศาสนาคริสต์ เล่มหนึ่ง
รวบรวมองค์ความรู้ที่เกิดจากการทบทวนหลักศาสนาอิสลาม

นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์

ผู้จัดการโครงการวิจัยธรรมกับการวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่

สารบัญ

	หน้า
คำนำจากผู้เขียน	9
ประเด็นสถานการณ์ภาพของทารกในพระคัมภีร์ไบเบิล	13
ประเด็นเรื่องการปกป้องชีวิตผู้บริสุทธิ์	
ตามคำสอนของศาสนาคาทอลิก	23
มาตรการกำหนดความเป็นบุคคลของตัวอ่อนมนุษย์	26
คำสอนของศาสนาคาทอลิกประเด็นการใช้เทคโนโลยี	
ช่วยในการปฏิสนธิ	31
คำสอนของศาสนาคาทอลิกเกี่ยวกับการวิจัยตัวอ่อนมนุษย์	35
คำสอนของศาสนาคาทอลิกเกี่ยวกับโคลนนิ่งเพื่อปลูกถ่ายอวัยวะ	38
สรุป	42
บรรณานุกรม	44

คำนำจากผู้เขียน

การพัฒนาด้านการวิจัยทางการแพทย์ในปัจจุบันเป็นการพัฒนาแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะการวิจัยเรื่องชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ เช่น การใช้เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิ เทคโนโลยีการปลูกถ่ายอวัยวะ การทำโคลนนิ่ง ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องพันธุวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเริ่มต้นและการสิ้นสุดของชีวิต ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีในเรื่องพันธุวิศวกรรมที่มนุษย์เข้าไปวิจัยและทดลองโดยใช้ตัวอ่อนเป็นวัตถุดิบ ก่อให้เกิดปัญหาชีวจริยธรรมที่เป็นปัญหาใหม่ๆ ที่ตามมาอย่างมากมาย เช่น ชีวิตมนุษย์เริ่มต้นเมื่อใด? สถานภาพของตัวอ่อนมีความเป็นบุคคลที่ควรได้รับการเคารพหรือไม่? เราจะใช้มาตรการอะไรไว้ว่าตัวอ่อนมีความเป็นบุคคล? มาตรการที่ใช้วัดน่าเชื่อถือหรือไม่? ฯลฯ ในปัจจุบัน ยังไม่มีข้อสรุปที่ใช้เป็นข้อตกลงร่วม (universal consensus) ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติได้ เพราะการอ้างเหตุผลเกี่ยวกับการเริ่มต้นของชีวิตและสถานภาพของตัวอ่อน ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทัศนคติและความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่มีความหลากหลาย บางครั้งเราใช้เหตุผล (reason) แต่เพียงอย่างเดียวเป็นพื้นฐานในการเข้าใจชีวิตและสถานภาพของตัวอ่อน การเข้าใจเกี่ยวกับการเริ่มต้นและสถานภาพของตัวอ่อน ยังขึ้นอยู่กับความเชื่อ (faith) ความศรัทธาที่ตนมีอยู่กับศาสนาต่างๆ อีกด้วย เช่น พุทธ

ศาสนา คริสต์ศาสนา ศาสนาคาทอลิก และศาสนาอิสลาม เป็นต้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การอ้างเหตุผลเกี่ยวกับการเริ่มต้นและการสิ้นสุดของชีวิตมนุษย์และสถานภาพของตัวอ่อน ขึ้นอยู่กับทัศนคติความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ของแต่ละบุคคลในสังคม หรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปนั่นเอง

สำหรับศาสนาคาทอลิก ประเด็นการอ้างเหตุผลเกี่ยวกับการเริ่มต้นสถานภาพของตัวอ่อน และการสิ้นสุดของชีวิต นอกจากเหตุผล (reason) แล้วศาสนาคาทอลิกยังให้ความสำคัญต่อความเชื่อ (faith) อีกด้วย ซึ่งความเชื่อดังกล่าวศาสนาคาทอลิกได้รับการไขแสดงมาจากพระเจ้าในพระคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งการเข้าใจความจริง (truth) ของการไขแสดงที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ในพระคัมภีร์ไบเบิล จำเป็นต้องใช้วิธีการเข้าใจความหมายที่ถูกต้อง (right method) นักจริยศาสตร์คาทอลิกส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า พระคัมภีร์ไบเบิลไม่ใช่หนังสือคู่มือ (manual) สำหรับจริยศาสตร์ชีวภาพแบบเบ็ดเสร็จ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาศีลธรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้โดยตรงทันที อันเนื่องมาจากข้อจำกัด 2 ประการคือ **ประการแรก** ข้อจำกัดทางวิธีการเขียนพระคัมภีร์ไบเบิล (methodology) เพราะว่าพระคัมภีร์ไบเบิลเขียนขึ้นในสมัยหนึ่งในสภาพแวดล้อมสังคมหนึ่งตามวิถีทางมนุษย์ที่มีขอบเขตจำกัด และภาษาที่พระคัมภีร์ใช้นั้นเป็นภาษาที่สนับสนุนให้กำลังใจในการปฏิบัติ (parenesis) มากกว่าที่จะเป็นคำสั่งให้ปฏิบัติโดยตรงตามตัวอักษร **ประการที่สอง** ข้อจำกัดทางเนื้อหาของพระคัมภีร์ไบเบิล (content) กล่าวคือเนื้อหาที่เกี่ยวกับจริยศาสตร์ในพระคัมภีร์ไบเบิล มีเนื้อหาเหมาะสมกับสังคมเฉพาะในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง ดังนั้น การอ้างข้อความในพระคัมภีร์ไบเบิล โดยเน้นที่เนื้อหาบางตอนเพื่อสนับสนุนหรือขัดแย้งในการแก้ปัญหาใหม่ๆ เกี่ยวกับเรื่องพันธุวิศวกรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยไม่ได้ผ่านการตีความอย่างถูกต้อง (hermeneutics) จึงเป็นสิ่งที่ไม่ตรงจุดประสงค์ของผู้นิพนธ์พระคัมภีร์ไบเบิล

เพราะผู้นิพนธ์พระคัมภีร์ไบเบิลเขียนขึ้นเพื่อจุดประสงค์หนึ่งในบริบทใดบริบทหนึ่งเฉพาะ นอกจากนั้นนักศึกษาพระคัมภีร์สรุปว่าผู้นิพนธ์พระคัมภีร์ไบเบิลไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะกล่าวเกี่ยวกับเรื่องจุดเริ่มต้นของชีวิตหรือสภาพภาพของตัวอ่อน ดังนั้น การอ้างพระคัมภีร์ไบเบิลแบบตรง เพื่อมาแก้ปัญหาศีลธรรมในเรื่องพันธุวิศวกรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทปัจจุบัน จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำได้

ดังนั้น การใช้พระคัมภีร์ไบเบิลสำหรับจริยศาสตร์ชีวภาพจึงไม่ใช่เป็นการอ้างแบบนิรนัยโดยตรง (deductive argumentation) กล่าวคือ การใช้ข้อความในพระคัมภีร์ไบเบิลมาสนับสนุน โดยมีได้ผ่านการกลั่นกรองตีความหมาย (hermeneutical filter) เสียก่อน เป็นวิธีการใช้พระคัมภีร์ไบเบิลแบบพวกเถรตรง (fundamentalism) ซึ่งเป็นพวกที่เข้าใจความจริงของศีลธรรมว่ามีความเป็นปรนัยสูงสุด (objectivism) ที่พระคัมภีร์ไบเบิลระบุไว้ และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แนวความคิดแบบเถรตรงในการเข้าใจความจริงศีลธรรม (fundamentalism) มักจะเน้นเฉพาะความถูกต้องหรือความผิด (right or wrong) ของการกระทำด้านศีลธรรมว่าสอดคล้องหรือบิดเบือนกับพระคัมภีร์ไบเบิลตามตัวอักษรเป็นหลัก ซึ่งความพยายามดังกล่าวทำให้ความจริงของจริยศาสตร์ที่ได้จากพระคัมภีร์ไบเบิล มีลักษณะตายตัว (static) นั้นเอง

วิธีการใช้พระคัมภีร์ไบเบิลสำหรับเป็นพื้นฐานของคริสต์จริยศาสตร์ในเรื่องพันธุวิศวกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับสำหรับนักจริยศาสตร์คริสต์คือ วิธีการกลั่นกรองตีความหมาย (hermeneutical filter) ซึ่งเป็นวิธีการทางปรัชญาในการแสวงหาความจริง (philosophical method of searching the truth) ที่นิยมใช้ กล่าวคือ การกลั่นกรองตีความหมายเป็นวิธีการแปลความหมาย (hermeneutic) ที่พยายามเข้าใจความหมายที่แท้จริง (transcendental and meta-historical meaning) ที่ซ่อนอยู่ในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์นั้นๆ เพื่อที่จะเข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงเสียก่อน แล้ว

จึงนำเอาความหมายซึ่งเป็นความจริงมาประยุกต์ใช้สำหรับสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน โดยวิธีการนี้เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการแสวงหาความหมายในพระคัมภีร์ไบเบิล จะค้ำประกันว่าพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นพระวาจาของพระเป็นเจ้าที่ได้รับการบันทึกโดยภาษามนุษย์ ซึ่งวิธีการบันทึกขึ้นอยู่กับรูปแบบของวรรณกรรม และวิธีการเขียนของผู้เขียนที่แตกต่างกัน (form criticism) นอกจากนั้น เรายังต้องคำนึงถึงบริบท (context) สภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลต่อผู้เขียนในขณะนั้นอีกด้วย

จุดประสงค์ของบทความนี้ที่ผู้เขียนต้องการจะชี้ให้เห็นคือประเด็นที่เกี่ยวกับชีวิตตามคำสอนของศาสนาคาทอลิก ในฐานะที่ศาสนาคาทอลิกเป็นผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนชีวิตเรื่อยมา (pro-life) โดยเริ่มต้นจากการศึกษาสถานภาพของทารกเท่าที่ปรากฏในพระคัมภีร์ไบเบิล ทั้งในภาคพันธสัญญาเดิมและภาคพันธสัญญาใหม่ ศึกษาข้อคำสอนเกี่ยวกับการปกป้องชีวิตทารกผู้บริสุทธิ์ของศาสนาคาทอลิก ซึ่งคำสอนดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้อ้างเพื่อปกป้องชีวิตของตัวอ่อนได้ ศึกษามาตรการต่างๆ ที่ในปัจจุบันใช้ประยุกต์เพื่อเข้าใจสถานภาพความเป็นบุคคลของทารกว่าแต่ละมาตรการมีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ชี้แจงและอธิบายจุดยืนของศาสนาคาทอลิกในการเข้าใจการเริ่มต้นของชีวิต โดยเฉพาะคำสอนอย่างเป็นทางการของศาสนาคาทอลิกในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาศีลธรรม ที่ศาสนาคาทอลิกไม่อนุญาตให้ใช้ตัวอ่อนเพื่อเป็นวัตถุประสงค์ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นจุดยืนที่เด็ดเดี่ยวของศาสนาคาทอลิกในฐานะที่เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนชีวิต

ประเด็นสถานะภาพของทารก ในพระคัมภีร์ไบเบิล

พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม

การเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับการเริ่มต้นของชีวิตหรือสถานะภาพของตัวอ่อนมนุษย์ (embryo) จากข้อมูลที่เราพบในพระคัมภีร์ไบเบิล¹ ซึ่งนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา เราไม่สามารถใช้ข้อความพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นข้ออ้างในการตัดสินว่าชีวิตเริ่มต้นเมื่อใด หรือสถานะภาพความเป็นบุคคลของทารกเริ่มต้นเมื่อใด โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาด้านศีลธรรมเกี่ยวกับการวิจัยทดลองด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับตัวอ่อนในปัจจุบันได้ เพราะพระคัมภีร์ไบเบิลถูกเขียนในสภาพสังคมและบริบทในอดีตที่ยังไม่มีปัญหาด้านศีลธรรมเกี่ยวกับการกำหนดว่าตัวอ่อนมีสถานะภาพความเป็นบุคคลเมื่อใด นอกจากนั้น ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาของตัวอ่อนก็ยังเป็นเรื่องที่ลึกลับสำหรับผู้เขียน

1 พระคัมภีร์ไบเบิลที่ศาสนาคาทอลิกยอมรับสามารถแบ่งได้ออก 2 ประเภทคือ เป็นพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม และพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาใหม่ พระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม เป็นพระคัมภีร์ที่ศาสนาคาทอลิกยอมรับมาจากศาสนายิวที่เขียนขึ้นเป็นภาษาฮีบรู ประมาณปี ก่อน ค.ศ. 700-100 ส่วนพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาใหม่เป็นพระคัมภีร์ที่สาวกของพระเยซูคริสต์เจ้าทรงนิพนธ์ขึ้นเป็นภาษากรีก ประมาณปี ค.ศ. 65-100

พระคัมภีร์ในสมัยนั้น จากข้อมูลที่พบในพระคัมภีร์ไบเบิล ผู้เขียนพระคัมภีร์เข้าใจสถานภาพของตัวอ่อนมนุษย์หรือทารก ที่ขึ้นอยู่กับความรู้ความตามวิถีชีวิตแบบกสิกรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตในสังคมแรกเริ่มของมนุษย์ ที่ผู้เขียนพระคัมภีร์ไบเบิลดำเนินชีวิตอยู่

ในพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม เมื่อกล่าวถึงทารกจึงใช้คำรากศัพท์ที่ได้มาจากความรู้ด้านกสิกรรม เช่น ใช้คำศัพท์ภาษาฮีบรูว่า zera สำหรับแทนตัวอ่อนหรือทารก ซึ่งคำศัพท์ดังกล่าวอาจหมายถึง “เมล็ดพันธุ์พืช” และ “ทารก” ก็ได้ (เทียบ เลวีนิติ 12:2) นอกจากนี้ พระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม ฉบับ Septuagint² ได้แปลคำศัพท์ดังกล่าว หมายถึง “ทารกที่สตรีกำลังตั้งครรภ์” และนักพระคัมภีร์สันนิษฐานว่า การใช้คำรากศัพท์ที่มีความหมายคลุมเครือดังกล่าวในพระคัมภีร์ไบเบิล เนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับกระบวนการกำเนิดชีวิตของทารก จึงทำให้ใช้คำศัพท์ที่มีความหมายรวมถึง เมล็ดพันธุ์ และทารก ซึ่งได้จากรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบกสิกรรม การเข้าใจกระบวนการเริ่มต้นชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ในพระคัมภีร์ ยังอาศัยความรู้ที่ได้มาจากการสังเกตชีวิตประจำวันมากกว่าความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เช่น การอธิบายว่าตัวอ่อนมนุษย์เริ่มก่อร่างเป็นเนื้อหนัง ในทำนองเดียวกับที่เนยแข็งที่เป็นผลผลิตจากการรวมตัวของน้ำนมผสมกับเชื้อ โดยอธิบายว่าทารกเกิดจากการที่โลหิตประจำเดือน (menstrual blood) ของมารดา รวมตัวกัน หลังจากได้รับเชื้ออสุจิจากบิดาแล้ว เหมือนกับเนยแข็งที่เกิดจากน้ำนมที่ได้รับเชื้อแล้วรวมตัวเป็นเนยแข็ง เป็นต้น

2 พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมที่คาทอลิกยอมรับมาจากศาสนายิว ต้นฉบับเป็นภาษาฮีบรู แต่ฉบับ Septuagint (LXX) เป็นฉบับที่ได้แปลจากภาษาฮีบรูมาเป็นภาษากรีก โดยนักปราชญ์จำนวน 70 หรือ 72 คน เพื่อให้ชาวยิวที่พูดภาษากรีกได้อ่านเพื่อเข้าใจ ซึ่ง Septuagint (LXX) ฉบับนี้มีอิทธิพลต่อศาสนาคาทอลิก เพราะเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากคาทอลิกในสมัยเริ่มแรก

ข้อมูลในพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิมที่เกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อน (embryo status) ก่อให้เกิดปัญหา เพราะสถานภาพของตัวอ่อนหรือทารกในพระคัมภีร์ยังไม่ได้รับการเข้าใจและป้องกันอย่างถูกต้อง กล่าวคือ ปัญหาที่ตัวอ่อนไม่ได้รับการยอมรับสถานภาพความเป็นบุคคลที่มีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งเราสามารถทราบได้จากวิธีการปรับโทษหรือการลงโทษผู้ที่ทำให้ทารกในครรภ์แท้งที่ได้บันทึกเอาไว้ เช่น พระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิมภาษาฮีบรู ได้กล่าวเกี่ยวกับการปรับโทษและการลงโทษผู้ที่ทำให้ทารกที่อยู่ในครรภ์ตายว่า “ถ้ามีชายต่อสู้กัน ทำให้หญิงมีครรภ์เป็นอันตรายจนแท้งบุตร แต่นางไม่ถึงกับเสียชีวิต ผู้ที่ทำร้ายนางจะต้องถูกปรับตามจำนวนเงินที่สามีของนางเรียกร้อย และจะต้องจ่ายเงินไปตามที่ผู้พิพากษาตัดสิน แต่ถ้าหญิงมีครรภ์นั้นเสียชีวิต เขาจะต้องถูกลงโทษแบบชีวิตแลกชีวิต ตาแทนตา ฟันแทนฟัน...” (อพยพ 21: 22-25) จากกฎเกณฑ์การลงโทษแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน ที่ศาสนายิวใช้ในการลงโทษชีวิตที่ต้องแลกด้วยชีวิต และจากพระคัมภีร์ข้อความดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าทารกที่อยู่ในครรภ์ไม่ได้รับการยอมรับสิทธิแห่งชีวิตเท่าเทียมกับชีวิตบุคคลอื่นๆ

การเข้าใจและการยอมรับสถานภาพของทารกที่อยู่ในครรภ์ได้พัฒนาขึ้นบ้างเป็นลำดับ จากหลักฐานข้อมูลที่สามารถพบในพระคัมภีร์ไบเบิล คือพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิมฉบับ Septuagint ซึ่งเป็นพระคัมภีร์ภาษากรีกที่คริสตชนยอมรับได้แปลข้อความประโยคดังกล่าวจากพระคัมภีร์ภาษาฮีบรูว่า “ถ้ามีชายต่อสู้กัน ทำให้หญิงมีครรภ์เป็นอันตราย และทำให้ตัวอ่อนที่ยังไม่มีรูปร่าง (unformed fetus) แท้งบุตร ผู้ที่ทำร้ายนางจะต้องถูกปรับตามจำนวนเงินที่สามีของนางเรียกร้อย แต่ถ้าทำให้หญิงมีครรภ์เป็นอันตรายและทำให้ตัวอ่อนที่มีรูปร่าง (formed fetus) นั้นเสียชีวิต เขาจะต้องถูกลงโทษแบบชีวิตแลกชีวิต ตาแทนตา ฟันแทนฟัน...” การแปลข้อความพระคัมภีร์ประโยคดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ามีการแปลโดยมีการ

แยกตัวอ่อนที่ยังไม่มีรูปร่างออกจากตัวอ่อนที่มีรูปร่าง และมีกฎเกณฑ์ที่ลงโทษผู้ที่ทำให้ทารกหรือตัวอ่อนที่มีรูปร่างโดยใช้กฎการลงโทษชีวิตที่ต้องแลกด้วยชีวิต นับเป็นความก้าวหน้าขั้นหนึ่งในการยอมรับสถานภาพของตัวอ่อน

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความพระคัมภีร์ไบเบิลภาคฉบับ Septuagint ที่เกี่ยวกับการลงโทษโดยมีการแยกแยะระหว่างทารกที่ยังไม่มีรูปร่าง (unformed fetus) กับทารกที่มีรูปร่าง (formed fetus) นั้น นักการศึกษาพระคัมภีร์ Sardi³ ให้เหตุผลว่าเนื่องจากพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับ Septuagint ต้องการที่จะป้องกันสถานภาพของทารก และต้องการที่จะต่อต้านการทำแท้งทารกที่ปฏิบัติในสังคมและวัฒนธรรมของกรีก ซึ่งเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในสมัยนั้น โดยที่พระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิมฉบับ Septuagint ซึ่งเป็นพระคัมภีร์ที่เขียนขึ้นสำหรับผู้ที่นับถือศาสนายิวที่อาศัยในสังคมและวัฒนธรรมกรีกเป็นผู้อ่านโดยเฉพาะ นอกจากนั้น การแปลโดยใช้การแยกแยะระหว่างทารกที่ยังไม่มีรูปร่าง (unformed fetus) กับทารกที่มีรูปร่าง (formed fetus) คงจะได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของปรัชญากรีกในการใช้อธิบายว่า สสาร (matter) และรูปแบบ (form) เป็นส่วนประกอบพื้นฐานในการอธิบายทุกสรรพสิ่ง ซึ่งการแยกแยะดังกล่าวก็ก่อให้เกิดปัญหาเช่นกัน กล่าวคือ ในแง่หนึ่งสามารถปกป้องชีวิตของตัวอ่อนที่เป็นรูปร่างแล้ว (formed fetus) แต่อีกแง่หนึ่ง การแยกแยะดังกล่าวอนุญาตให้มีการทำลายตัวอ่อนในระยะที่ถือว่ายังไม่มีรูปร่าง ซึ่งการทำลายตัวอ่อนเป็นเรื่องที่ชาวกรีกและชาวโรมันปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในสมัยนั้น นอกจากนั้น ยังมีสาเหตุอื่นที่ทำให้ตัวอ่อนไม่ได้รับการปกป้องในสังคมและวัฒนธรรมกรีก เช่น ความคิดของลัทธิ Stoics ที่เสนอว่าตัวอ่อนที่อยู่ในมดลูกมีลักษณะคล้ายกับผลไม้ที่ติดกับต้นไม้ ใน

3 Sardi, P. L'aborto ieri e oggi. Paideia: Brescia 1975, p.59.

ทำนองที่ผลไม้ยังติดกับกิ่งไม้และเป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้ฉันใด ตัวอ่อนมนุษย์ที่อยู่ในครรภ์ก็ยังไม่มีความเป็นอิสระและขึ้นกับมารดาฉันนั้น

ปัญหาที่เป็นเรื่องที่ถูกเถียงกันซึ่งมักใช้เป็นมาตรการในการรับรู้ความเป็นบุคคลของตัวอ่อนในอดีตคือ ปัญหาเกี่ยวกับว่าเมื่อใดวิญญาณได้ลงมาสถิตในตัวอ่อนของมนุษย์ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเราไม่มีข้อมูลที่สามารถพบได้ในพระคัมภีร์ไบเบิล แต่เราสามารถพบได้จาก Talmud ซึ่งเป็นตำนานเรื่องเล่าต่างๆ ในสมัยนั้น คือการสนทนาระหว่างกษัตริย์ Antoninus ที่ถาม Rabbi Judah ว่า “เมื่อใดที่พระเจ้าทรงบรรจุวิญญาณลงในมนุษย์? ในขณะที่ปฏิสนธิหรือในขณะที่ตัวอ่อนกำลังก่อตัวเป็นรูปร่าง?” Rabbi Judah ตอบว่า “ในขณะที่ตัวอ่อนกำลังก่อตัวเป็นรูปร่าง” แต่กษัตริย์ Antoninus ได้กล่าวคัดค้านว่า “จะเป็นไปได้อย่างไร? ที่ขึ้นเนื้อที่ไม่ใส่เกลือเป็นเวลา 3 วันแล้วจะไม่เน่าเปื่อยไป ดังนั้น แน่นอนที่เดียวที่วิญญาณลงมาจุติในมนุษย์ในขณะที่เกิดการปฏิสนธิมากกว่าในขณะที่ตัวอ่อนกำลังก่อตัวเป็นรูปร่างแน่ๆ” และ Rabbi Judah จึงกล่าวตอบว่า “กษัตริย์ Antoninus ได้สอนข้าพเจ้าบางสิ่งบางอย่าง”⁴

แนวความคิดเกี่ยวกับทารกในวัฒนธรรมโรมันและกรีก

การเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนในสังคมและวัฒนธรรมโรมันและกรีก ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่คริสต์ศาสนาถือกำเนิดมา สังคมและวัฒนธรรมโรมันและกรีกมีอิทธิพลสำหรับคริสต์ศาสนา ในการต่อต้านการทำแท้งและการฆาตกรรมทารกที่ปฏิบัติกันในสมัยนั้น จากประวัติศาสตร์ของอาณาจักรโรมัน ตัวอ่อนมนุษย์ (fetus) ไม่ได้รับการยอมรับสถานภาพ

4 Leone Salvino. “The Ancient Roots of a Recent Debate” in: Identity and Statute of Human Embryo: Proceedings of Third Assembly of the Pontifical Academy for Life. Edited by: Juan De Dios Correa and Elio Sgreccia. Libreria Editrice Vaticana: Vatican City: 1998, p.35.

และการเคารพศักดิ์ศรีในฐานะที่เป็นบุคคล ชาวโรมันได้อนุญาตให้ปฏิบัติ การทำแท้งและการฆ่าทารก ซึ่งเราสามารถค้นพบหลักฐานจากข้อบันทึก ด้านประวัติศาสตร์ต่างๆ ที่บ่งบอกถึงสาเหตุที่ตัวอ่อนและทารกถูกทำลาย เช่น ตัวอ่อนมนุษย์ (fetus) ถูกทำลายเพราะต้องการปกปิดการมีเพศสัมพันธ์ ที่ผิดกฎหมายระหว่างชายและหญิง มีการทำแท้งโดยเหตุผลเพื่อเป็นการ ป้องกันให้รูปร่างของสตรีสวยงามอยู่เสมอ มีการทำแท้งเพื่อเมื่อสามี ภรรยาไม่ต้องการมีบุตรเพิ่มขึ้น การทำลายตัวอ่อนเพื่อใช้เป็นวิธีการแก้ แค้นสามี หรือเพื่อเป็นการกำจัดผู้ที่สืบทอดมรดกต่อไป เป็นต้น

แนวความคิดของสังคมนิยมและวัฒนธรรมกรีกที่ยึดแนวความคิดรัฐ ในอุดมคติ (ideal republic) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่เสนอว่ารัฐ (republic) มีความสำคัญมากกว่าปัจเจกบุคคล (individual) ซึ่งเพื่อรักษาผลประโยชน์ ของรัฐอาจยอมเสียละชีวิตของปัจเจกบุคคลได้ นอกจากนี้ แนวความคิดของสังคมนิยมและวัฒนธรรมกรีกที่ยึดถือว่าปัจเจกบุคคลทุกคนก็ไม่มีสิทธิ เท่าเทียมกัน แนวความคิดเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการปฏิเสธสถานภาพทารก ที่ยังไม่คลอดในวัฒนธรรมกรีก เช่น เพลโต (ก่อน ค.ศ. 427-347) ยึดถือว่า ผู้ชายที่อายุเกิน 50 ปีและผู้หญิงที่อายุเกิน 40 ปี ไม่ควรมีบุตร และถ้า หากว่าจำเป็นก็สามารถที่จะทำแท้งหรือฆาตกรรมทารกที่คลอดออกมา แล้วได้ และแม้แต่ อริสโตเติล (ก่อน ค.ศ. 384-322) ก็ไม่คัดค้านที่จะฆาตกรรม เด็กพิการแต่กำเนิด และยังยอมให้ทำแท้งในขณะที่ยังอยู่ในครรภ์นั้นอยู่ ในระดับก่อนที่วิญญาณระดับสัตว์จะมาสถิต (sentitive soul) เป็นต้น

แนวความคิดแบบ Ulpian ในสังคมนิยมและวัฒนธรรมกรีกในศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล ที่ Empedocles เป็นผู้เสนอว่า ตัวอ่อนมนุษย์ได้รับลมหายใจ ในขณะที่กำลังคลอดเท่านั้น และเมื่อชาวกรีกเริ่มมีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการพัฒนาของตัวอ่อนมากขึ้น การยอมรับสถานภาพของตัวอ่อน ก็เริ่มมีมากขึ้นด้วย เช่น Hippocrates ที่เริ่มศึกษาและเข้าใจว่าตัวอ่อนมีการพัฒนาเติบโตที่เป็นอิสระจากมารดาที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน

เป็นต้น หลังจากนั้น อริสโตเติลเป็นคนแรกที่ใช้ทฤษฎีวิญญาณ 3 ระดับ มาอธิบายการพัฒนาของตัวอ่อน คือวิญญาณระดับพืช (vegetable soul) วิญญาณระดับสัตว์ (sensitive soul) และวิญญาณที่คิดด้วยเหตุผล (rational soul) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ได้มาจากประสบการณ์ของตนเองที่เกี่ยวกับการแบ่งชีวิตทั้งหมดออกเป็น 3 ระดับ ชีวิตพืช ชีวิตสัตว์ และชีวิตมนุษย์ (ที่เป็นผู้ที่สามารถใช้สติปัญญาและเหตุผล) อริสโตเติลเสนอว่า วิญญาณที่คิดด้วยเหตุผลได้เข้ามาสถิตในตัวอ่อนที่เป็นเพศชายในวันที่ 40 หลังจากปฏิสนธิ แต่ถ้าเป็นตัวอ่อนเพศหญิง วิญญาณจะเข้ามาสถิตประมาณเดือนที่ 3 หลังจากการปฏิสนธิ⁵

สรุป เราจะสังเกตเห็นว่าทั้งในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม และในสังคมกรีกและโรมัน ตัวอ่อนยังไม่ได้รับการยอมรับสถานภาพความเป็นบุคคลที่มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้อื่น และเริ่มมีการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับตัวอ่อนอยู่บ้าง นอกจากนี้ ชาวกรีกและโรมันไม่ปกป้องทารกที่ยังไม่คลอดหรือตัวอ่อนแต่อย่างใด การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องการทำลายตัวอ่อนเป็นเรื่องของครอบครัวและขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของบิดาที่เป็นใหญ่และเป็นผู้ตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อความคิดเกี่ยวกับบิดาที่เป็นใหญ่แต่เพียงผู้เดียวเริ่มลดน้อยลง ต่อมาได้มีการออกกฎหมายลงโทษสำหรับผู้ที่ทำแท้งและผู้ที่ทำให้ผู้อื่นแท้ง แต่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการยอมรับสถานภาพของตัวอ่อนและไม่ใช้เพื่อเป็นการปกป้องตัวอ่อน แต่เพื่อเป็นการปกป้องสิทธิของสามีที่มีสิทธิอยู่เหนือต่อตัวอ่อน และเพื่อที่จะป้องกันความปลอดภัยของมารดาเป็นสำคัญเท่านั้น

5 Carrasco De Paula Ignacio. "The Respect Due to the Human Embryo: a Historical and Doctrinal Perspective" in: Identity and Statute of Human Embryo: Proceedings of Third Assembly of the Pontifical Academy for Life. Edited by: Juan De Dios Correa and Elio Sgreccia. Libreria Editrice Vaticana: Vatican City: 1998, p.35.

พระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาใหม่

คำสอนหรือข้อความโดยตรงในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ที่สามารถใช้เป็นข้ออ้างในการปกป้องตัวอ่อนมนุษย์อย่างเจาะจง เราไม่สามารถพบได้ แต่เราสามารถทราบถึงท่าทีของคริสตชนในสมัยแรกเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่ได้รับถ่ายทอดมาจากศาสนายิวคือ ชีวิตมนุษย์เป็นของประทานจากพระเจ้าและชีวิตมนุษย์ที่ศักดิ์สิทธิ์และไม่สามารถล่วงละเมิดได้ มนุษย์ทุกคนนับตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาเป็นสมบัติของพระเจ้า พระเจ้าทรงทอดพระเนตรเห็นและรู้จักเขา ทรงใช้พระหัตถ์ปั้นและถักทอเขา พระเจ้าทรงทอดพระเนตรเห็นเขาในขณะที่ยังเป็นตัวอ่อนเล็กๆ เป็นต้น ท่าทีต่างๆ เหล่านี้เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์เป็นท่าทีที่คริสตชนได้รับมาจากศาสนายิว และในขณะที่คริสต์ศาสนากำลังเริ่มก่อตั้งขึ้นโดยมีพระเยซูคริสต์เจ้าเป็นศาสดา สิ่งที่คริสตชนได้รับเพิ่มเติมเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์คือท่าทีของพระเยซูคริสต์เจ้าที่ทรงรักเด็กๆ แต่ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ไม่ได้กล่าวถึง การเริ่มต้นของชีวิต สถานภาพของทารกในครรภ์อย่างเจาะจง นอกจากนั้น พระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาใหม่ก็ไม่ได้กล่าวถึงการลงโทษผู้ที่ทำลายชีวิตทารกอย่างเป็นรูปธรรม และไม่ได้ประณามการทำแท้งโดยตรงอย่างเจาะจงอีกด้วย

ประวัติศาสตร์ธรรมประเพณีของคริสตชนตั้งแต่สมัยแรกเริ่มจนถึงวันนี้ ได้สอนอย่างชัดเจนและเป็นเสียงเดียวว่าการทำแท้งเป็นความผิดหนักทางศีลธรรม นับตั้งแต่สมัยกลุ่มคริสตชนแรกที่มีความสัมพันธ์กับชาวกรีกและโรมันซึ่งนิยมการทำแท้งและการฆ่าเด็ก กลุ่มคริสตชนแรกเริ่มต่อต้านการทำแท้งที่แพร่หลายในสังคมนั้นอย่างแข็งขัน ทั้งด้วยคำสอนและข้อปฏิบัติ ดังที่ปรากฏในหนังสือดีดาเค (Didache) ซึ่งเป็นหนังสือโบราณที่สุดของกลุ่มคริสตชนนอกเหนือจากพระคัมภีร์ไบเบิล ได้สอนย้ำบทบัญญัติ “อย่าฆ่าคน” โดยเขียนว่ามีสองแนวทางที่มนุษย์ต้องเลือก เส้นทางการหนึ่งนำไปสู่ชีวิต อีกเส้นทางการหนึ่งนำไปสู่ความตาย ซึ่งเส้นทางการทั้งสอง

นี้มีความแตกต่างกันมาก... ท่านจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติที่ได้รับมาคือ “อย่าฆ่าคน”... ท่านจะต้องไม่ฆ่าทารกโดยการทำแท้งหรือฆ่าเด็กเมื่อเกิดแล้ว

ในบรรดานักเขียนของพระศาสนจักรที่ใช้ภาษากรีก นักเขียนชื่ออาเทนาโกรัส (Athenagoras) ก่อน ค.ศ. 177 ได้บันทึกว่าบรรดาคริสตชนวินิจฉัยว่าสตรีที่ไ้ชายเพื่อทำแท้งเป็นฆาตกร “เพราะเด็กทุกคนแม้ทารกผู้ยังอยู่ในครรภ์มารดา ก็ได้รับการคุ้มครองจากพระญาณสอดส่องของพระเจ้าแล้ว” ในบรรดานักเขียนของพระศาสนจักรที่ใช้ภาษาละติน เช่น แตร์ตุลเลียน (Tertullian) ก่อน ค.ศ. 160-220 ได้ยืนยันว่า “การกีดกันไม่ให้เด็กเกิดเป็นการฆาตกรรมล่วงหน้า และไม่มีความแตกต่างระหว่างการฆ่าชีวิตคนที่เกิดแล้วและการฆ่าชีวิตทารกก่อนเกิด เพราะผู้ซึ่งในอนาคตวันหนึ่งจะเป็นมนุษย์ก็มีความเป็นมนุษย์อยู่แล้ว” (เทียบ EV ข้อ 61)⁶ นอกจากนี้ ตลอดระยะเวลาสองพันปีของประวัติศาสตร์ของพระศาสนจักรคาทอลิก บรรดาบิดาจารย์ บรรดาพระสังฆราช และนักปราชญ์ของศาสนจักรคาทอลิก ได้ส่งสอนคำสอนนี้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การอภิปรายปัญหาทางวิทยาศาสตร์และปรัชญาเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมที่พระเจ้าทรงสร้างจิตวิญญาณของมนุษย์ก็ไม่เคยก่อให้เกิดความลังเลใจใดๆ ที่จะยืนยันว่า การทำแท้งเป็นเรื่องผิดศีลธรรม

ตั้งแต่ศตวรรษแรก กฎหมายของพระศาสนจักรคาทอลิก กำหนดบทลงโทษอย่างหนักต่อบุคคลที่จงใจทำแท้ง การปฏิบัติตามกฎหมายนี้ได้รับการรับรองในช่วงระยะเวลาต่อมาอย่างต่อเนื่องตามประวัติศาสตร์พระศาสนจักร โดยกำหนดโทษหนักหรือเบาแล้วแต่กรณี ตัวอย่างประมวลกฎหมายของพระศาสนจักรคาทอลิกที่ออกปี ค.ศ. 1917 ได้กำหนดบทลงโทษการทำแท้งด้วยการบำบัดพาสนียกรรมออกจากพระศาสนจักร และ

6 พระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2. พระสมณสาสน์ **ข่าวดีเรื่องชีวิตมนุษย์:คุณค่าของชีวิตมนุษย์อันไม่อาจละเมิดและทำร้ายได้**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ: กรุงเทพฯ 2545.

ประมวลกฎหมายของพระศาสนาจักรคาทอลิกที่ออกปี ค.ศ. 1983 ซึ่งใช้บังคับจนถึงปัจจุบัน ยังคงรักษารวมธรรมเนียมประเพณีการลงโทษที่นับถือสืบต่อกันมา โดยกำหนดบทลงโทษการทำแท้งด้วยการบำบัดพหุขันธ์นียกรรมออกจากพระศาสนาจักรโดยอัตโนมัติ ผู้ที่รับโทษถูกบำบัดพหุขันธ์นียกรรมคือทุกคนที่ทำแท้งโดยรู้ว่าพระศาสนาจักรมีบทลงโทษเช่นนี้ และทุกคนที่มีส่วนร่วมเมื่อในการทำแท้ง พระศาสนาจักรคาทอลิกย้ายบทลงโทษนี้เพื่อแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การทำแท้งเป็นฆาตกรรมที่น่าสะพรึงกลัว จึงเชิญชวนให้ผู้ที่ได้กระทำผิดแสวงหาหนทางในการกลับใจอย่างไม่รีรอ พระศาสนาจักรคาทอลิกกำหนดให้การถูกบำบัดพหุขันธ์นียกรรมเป็นการลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะปลุกจิตสำนึกของแต่ละคนถึงโทษมหันต์ของบาป และเพื่อเป็นการกลับใจและการเป็นทุกข์ถึงบาปอย่างแท้จริง

ประเด็นเรื่องการปกป้องชีวิตผู้บริสุทธิ์

ตามคำสอนของศาสนาคาทอลิก

ประเด็นที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่ศาสนาคาทอลิกสอน ซึ่งสามารถค้นพบพื้นฐานได้ในพระคัมภีร์ไบเบิล และสามารถประยุกต์ใช้ในการเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ได้ดีคือ คำสอนของศาสนาคาทอลิกที่สอนว่า “ชีวิตมนุษย์ผู้บริสุทธิ์นั้นศักดิ์สิทธิ์และล่วงละเมิดไม่ได้” ซึ่งคำสอนดังกล่าวศาสนาคาทอลิกนำมาใช้ประยุกต์เพื่อปกป้องชีวิตของตัวอ่อนมนุษย์ไม่ให้ถูกทำลาย พื้นฐานคำสอนดังกล่าวตั้งอยู่บนแนวความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ว่า “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามรูปแบบและภาพลักษณ์ของพระองค์” (เทียบ ปฐก. 1:27) “พระองค์ทรงเป็นผู้ปกป้องชีวิตมนุษย์ซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์” (เทียบ ปฐก. 4:9-15) “พระเจ้าทรงรักมนุษย์มากจนถึงกับส่งองค์พระบุตรลงมาบังเกิดและยอมสิ้นพระชนม์เพื่อมนุษย์” (เทียบ กท. 2:20) พระองค์สร้างมนุษย์ให้เป็นหนึ่งที่ไม่สามารถแบ่งแยก แต่เราสามารถแยกพูดได้ว่ามนุษย์ประกอบด้วยร่างกายจิตใจ และจิตวิญญาณ พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ให้อยู่ในความสัมพันธ์กับพระองค์ ทรงสร้างมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมในครอบครัว ทรงสร้างให้เป็นชายและหญิง ทรงสร้างให้มนุษย์ปกครองสิ่งสร้างอื่นๆ นอกจากนั้น จากข้อความในพระคัมภีร์ไบเบิลดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่า มนุษย์ไม่ได้เป็นเจ้าของชีวิตตนเอง พระเจ้าเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่ทรงเป็นเจ้าของ

ชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นเพียงผู้ดูแลรักษาชีวิตเท่านั้น ดังนั้น การทำลายชีวิตมนุษย์โดยเฉพาะผู้ที่บริสุทธิ์จึงไม่เป็นเพียงฆาตกรรมระหว่างมนุษย์กันเองเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการละเมิดพระบัญญัติข้อที่ร้ายแรงของพระเจ้าอีกด้วย

ประเด็นเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่ต้องได้รับการปกป้องตั้งแต่วินาทีแรกที่ปฏิสนธิจนถึงวาระสุดท้าย เราสามารถพบได้ในคำสอนของศาสนาคาทอลิก พระสมณสาสน์ข่าวดีเรื่องชีวิตมนุษย์ (Evangelium Vitae) กล่าวว่า “ชีวิตมนุษย์ศักดิ์สิทธิ์ เพราะตั้งแต่เริ่มแรก ชีวิตเรียกร้องกิจการของพระเจ้าผู้สร้าง และมีความสัมพันธ์พิเศษกับพระเจ้าผู้สร้างตลอดไป เพราะพระองค์ทรงเป็นจุดมุ่งหมายประการเดียวของชีวิต พระเจ้าเท่านั้นทรงเป็นเจ้าของชีวิตมนุษย์ ที่เริ่มต้นนับตั้งแต่มนุษย์เริ่มปฏิสนธิจนถึงวาระสุดท้าย ในทุกกรณีไม่มีผู้ใดสามารถอ้างสิทธิที่จะทำลายชีวิตของผู้บริสุทธิ์โดยตรงได้” (เทียบ EV ข้อ 53) นอกจากนี้ พระเจ้าทรงประกาศอย่างเด็ดขาดว่าทรงเป็นเจ้านายของชีวิตมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ได้รับการสร้างตามรูปแบบและภาพลักษณ์ของพระเจ้า (เทียบ ปฐก. 1:27) เพราะฉะนั้น ชีวิตมนุษย์ได้รับลักษณะศักดิ์สิทธิ์ที่ล่วงละเมิดไม่ได้ โดยเหตุนี้พระเจ้าจะทรงตัดสินลงโทษอย่างเฉียบขาดต่อการละเมิดบทบัญญัติ “อย่าฆ่าคน” ทุกรูปแบบ เพราะบทบัญญัตินี้เป็นพื้นฐานของชีวิตทั้งหมดที่อยู่รวมในสังคม พระเจ้าทรงเป็น “go’el” คือผู้ปกป้องผู้บริสุทธิ์ (เทียบ EV ข้อ 53)

ศาสนาคาทอลิกสอนว่า ในวินาทีที่ไซ่ได้รับการปฏิสนธิชีวิตมนุษย์ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว “โดยแท้จริงแล้ว นับตั้งแต่ไซ่ได้รับการผสมชีวิตที่เริ่มขึ้นนั้นไม่ใช่เป็นชีวิตของบิดาหรือของมารดา แต่เป็นชีวิตของมนุษย์คนใหม่ที่จะต้องเจริญเติบโต” “ชีวิตนั้นไม่สามารถที่จะทำให้เป็นชีวิตมนุษย์ ถ้าไม่มีความเป็นชีวิตของมนุษย์อยู่แล้ว ความจริงนี้ชัดเจนตลอดทุกยุคทุกสมัย และวิชาพันธุกรรมสมัยใหม่ก็รับรองความจริง

นี้ และได้พิสูจน์ว่าตั้งแต่วินาทีแรกผู้มีชีวิตมีโครงสร้างของวิวัฒนาการ กำหนดอยู่แล้ว คือลักษณะเฉพาะของปัจเจกบุคคลถูกกำหนดอยู่แล้ว อย่างตายตัวนับตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ การดิ้นรนต่อสู้ของชีวิตมนุษย์เริ่มขึ้น และ สมรรถภาพแต่ละอย่างของชีวิตนี้เรียกร่องกาลเวลาคอนข้างยาวนาน เพื่อ เป็นตำแหน่งและหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกายมนุษย์ ถึงแม้ว่าเราไม่สามารถพิสูจน์โดยข้อมูลที่ประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์ว่าจิตวิญญาณอยู่ใน ชีวิตแล้ว ผลการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับตัวอ่อนของมนุษย์ มี คุณค่าพอที่จะบ่งชี้ให้เรานำมาพิจารณาด้วยตนเองถึงสภาพการณ์เป็น บุคคลของชีวิตมนุษย์ที่เริ่มต้น สิ่งที่เป็นลักษณะเฉพาะของมนุษย์จะไม่ เป็นบุคคลได้อย่างไร” (เทียบ EV ข้อ 60)

ยิ่งกว่านั้นประเด็นนี้สำคัญมากในมุมมองด้านศีลธรรม เพราะ การที่ตัวอ่อนมีความเป็นไปได้ที่จะเป็นบุคคลก็เป็นเหตุผลเพียงพอ ที่จะต้องห้ามอย่างเด็ดขาดต่อการกระทำใดๆ ที่จะทำลายตัวอ่อน ของมนุษย์นั้น เพราะเหตุนี้เองนอกเหนือจากการโต้แย้งทางวิทยาศาสตร์ และการยืนยันทางปรัชญาทั้งหลาย ซึ่งอำนาจการสั่งสอนของพระศาสนา จักรยังตัดสินใจอย่างชัดเจน พระศาสนจักรเคยสอนอยู่อย่างเสมอและยัง สอนต่อไปว่า ผลของการปฏิสนธิของมนุษย์ตั้งแต่วินาทีแรกของชีวิตจะ ต้องได้รับหลักประกันว่าจะต้องได้รับการเคารพอย่างไม่มีเงื่อนไข เป็นการ เคารพที่จะต้องแสดงต่อมนุษย์ในฐานะที่เป็นที่รวมของร่างกายและจิต วิญญาณเป็นหนึ่งเดียว “มนุษย์ต้องได้รับการเคารพและการปฏิบัติใน ในฐานะที่เป็นบุคคล นับตั้งแต่วินาทีแรกของการปฏิสนธิ เพราะ ฉะนั้นนับตั้งแต่เวลานั้นเอง ผู้อื่นจะต้องยอมรับสิทธิของเขาใน ในฐานะที่เป็นบุคคล สิทธิแรกที่จะต้องยอมรับนั้นคือ สิทธิอันมีอาจ ล่วงละเมิดได้ของมนุษย์ผู้บริสุทธิ์ ทุกคนที่จะมีชีวิต” (เทียบ EV ข้อ 60)

มาตรการกำหนดความเป็นบุคคล ของตัวอ่อนมนุษย์

การศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพความเป็นบุคคลของทารกที่อยู่ในครรภ์ ชีวิตมนุษย์เริ่มต้นเมื่อใด ชีวิตมนุษย์มีกระบวนการพัฒนาที่มุ่งไปสู่ทารกอย่างไร สถานภาพความเป็นบุคคลของทารกเริ่มขึ้นเมื่อใดที่ต้องได้รับการเคารพศักดิ์ศรีและการป้องกันชีวิต เป็นเรื่องที่กำลังถกเถียงกันอย่างมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับพันธุวิศวกรรม ที่เทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ก้าวหน้า และเชื้ออำนวยการให้มนุษย์ใช้ตัวอ่อนเป็นวัตถุดิบในการศึกษาวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาโรคที่เกิดจากความบกพร่องบางอย่างที่เกิดมาจากพันธุกรรม การวิจัยที่ใช้ตัวอ่อนเป็นวัตถุดิบก่อให้เกิดปัญหาด้านศีลธรรมที่ตามมาอย่างมากมาย เพราะตัวอ่อนมนุษย์ไม่ใช่เป็นวัตถุดิบทั่วไปที่เราสามารถนำมาใช้ได้ แต่ตัวอ่อนมนุษย์เป็นชีวิตที่ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว และมีกระบวนการพัฒนาไปสู่ความเป็นบุคคลได้ด้วยตัวของตนเอง แม้ว่าจะคงพึ่งพาอาศัยครรภ์มารดาอยู่ก็ตาม

นักวิจัยได้พยายามศึกษากระบวนการพัฒนาของตัวอ่อนมนุษย์เพื่อกำหนดมาตรการที่ใช้วัดว่าระยะเวลาใดที่ตัวอ่อนมีสถานภาพความเป็นบุคคล โดยใช้มิติด้านสรีรวิทยา (biological perspective) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะให้คำจำกัดความของความเป็นบุคคล จากมุมมองด้าน

คุณสมบัติร่างกายของมนุษย์ตามกระบวนการพัฒนาเจริญเติบโตของชีวิตที่เริ่มต้นเมื่อเกิดการปฏิสนธิระหว่างอสุจิและไข่ มาตรการที่ใช้อธิบายความเป็นบุคคลของทารกเริ่มต้นโดยเมื่อตัวอ่อน (zygote) มีคุณสมบัติบางประการที่เป็นลักษณะเด่นชัดสามารถใช้เป็นสิ่งบ่งบอกความเป็นบุคคลของทารก ซึ่งก็มีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันเล็กน้อย ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรการแรกเสนอว่า ความเป็นบุคคลของทารกเริ่มต้น เมื่อตัวอ่อนเริ่มที่จะมีศูนย์กลางของระบบแห่งร่างกาย (an uniform center) ซึ่งความคิดนี้เสนอว่าเมื่อเกิดการผสมระหว่างตัวอสุจิและไข่เกิดเป็นเซลล์ใหม่ที่มีโครโมโซมเป็นจำนวน 2 เท่าแล้ว เราก็จะได้ตัวอ่อน (zygote) ในระยะแรกตัวอ่อนเริ่มมีการแบ่งตัวแบบทวีคูณ จนถึงระยะหนึ่งที่มีศูนย์กลางของระบบแห่งร่างกาย ในระยะนี้ตัวอ่อนเริ่มมีการเจริญเติบโตพัฒนาการไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นความเป็นบุคคลของทารกควรเริ่มต้นที่นี้ แนวความคิดอีกแนวหนึ่งเสนอว่า ความเป็นบุคคลของตัวอ่อนควรเริ่มต้น เมื่อตัวอ่อนเริ่มแสดงให้เห็นถึงเส้นแนวประสาท (brain sketch) ซึ่งก่อนที่จะพัฒนากลายเป็นสมองต่อไป และแนวคิดอีกแนวหนึ่งที่เสนอว่า “ภายใน 14 วัน” หลังจากการปฏิสนธิความเป็นบุคคลของตัวอ่อนควรที่จะเริ่มขึ้น กล่าวคือเมื่อตัวอ่อนเริ่มแบ่งตัวหลังจากการปฏิสนธิ 14 วันแล้วนั้น ตัวอ่อนจะเข้าสู่ระยะหนึ่งที่ไม่สามารถกลายเป็นแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวได้ (identical twins) มาตรการดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับสำหรับศาสนาคาทอลิก

นอกเหนือจากความพยายามที่จะกำหนดมาตรการว่าความเป็นบุคคลของตัวอ่อนเริ่มต้นเมื่อใด ยังมีความพยายามที่จะอธิบายสถานภาพของตัวอ่อน ในระยะก่อนหน้าที่ตัวอ่อนมีการพัฒนาเติบโตในทิศทางเดียวกัน หรือที่เรียกว่าสถานภาพก่อนการเป็นทารก (pre-embryo) หรือการเป็นบุคคลในความสามารถ (person in potential) ซึ่งความจริงที่เราทราบและปฏิเสธไม่ได้จากข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ คือชีวิตมนุษย์

เริ่มต้นเมื่อเกิดการปฏิสนธิ และชีวิตมนุษย์มีกระบวนการ (process) ในการพัฒนาเติบโตมุ่งไปสู่ความเป็นบุคคล นี่คือภาษาแห่งความจริง (the language of fact) ธรรมชาติแห่งความเป็น (being) ของตัวอ่อนมนุษย์หลังจากการปฏิสนธิแล้วนั้น แตกต่างจากเซลล์ก่อนที่จะเริ่มการปฏิสนธิอย่างแน่นอน ส่วนสถานภาพของทารก (embryo) แยกออกจากสถานภาพก่อนทารก (pre-embryo) โดยกำหนดว่าตัวอ่อนที่เข้าสู่ความเป็นทารกในระยะนี้เท่านั้น เป็นบุคคลที่ควรได้รับการปกป้องศักดิ์ศรีและสิทธิต่างๆ แต่การแยกแยะดังกล่าวก็ยังมีข้อโต้แย้งถึงแม้จะเป็นความพยายามสร้างความเป็นเอกภาพ (unity) ให้กับสถานภาพของทารก (embryo) ได้ในระดับหนึ่ง แต่อีกแง่หนึ่งก็เป็นการสร้างบันไดขั้นต่ำกว่าการเป็นบุคคลขึ้นมา จึงสามารถที่จะใช้เป็นวัตถุติบในการทดลองเพราะไม่มีสภาพความเป็นบุคคล เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้สำหรับศาสนาคาทอลิก

นักจริยศาสตร์บางท่านก็พยายามอธิบายว่า สถานภาพของตัวอ่อนหลังจากการปฏิสนธิแล้วนั้นเป็น “บุคคลในความสามารถ” (person in potential) แต่คำอธิบายดังกล่าวก็ยังไม่เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย เพราะการเป็นบุคคลในความสามารถนั้น อาจจะเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจถึงความ เป็นสสารัตถะ (substance) ที่เหมือนกันระหว่างตัวอ่อนที่อยู่ในสถานภาพก่อนทารก (pre-embryo) และตัวอ่อนที่เป็นทารก (embryo) แต่มีความแตกต่างกันเฉพาะในเรื่องคุณะ (accident) เท่านั้น เช่น ตัวหนอนดักแด้ในปัจจุบันคือตัวผีเสื้อในความสามารถในอนาคต ซึ่งเราเกือบจะมองไม่เห็นความคล้ายคลึงระหว่างตัวหนอนดักแด้กับตัวผีเสื้อเลย คำอธิบายว่าตัวอ่อนเป็นบุคคลในความสามารถ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้สำหรับศาสนาคาทอลิก เพราะตามข้อเท็จจริงในภาษาของเรานั้นมีคำที่บ่งบอกถึงการเป็นอยู่ (being) กับการไม่เป็นอยู่ (non-being) เท่านั้น ไม่มีคำพูดหรือภาษาที่อยู่ตรงกลางระหว่างการเป็นอยู่กับการไม่เป็นอยู่ และในลักษณะเดียวกันไม่มีสิ่งที่อยู่ตรงกึ่งกลางระหว่างความเป็นบุคคลกับ

ความไม่เป็นบุคคล ดังนั้น ปัญหาที่แท้จริงเกี่ยวกับสถานภาพความเป็นบุคคลของตัวอ่อนนั้น อยู่ที่ว่าทารกที่ปฏิสนธินั้นมีความเป็นบุคคลหรือไม่มีความเป็นบุคคล (to be or not to be, that is the question) นอกจากนั้น บางทีการตั้งคำถามที่ว่าความเป็นบุคคลเริ่มต้นเมื่อใด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการแยกกันระหว่างการเริ่มต้นชีวิตมนุษย์ (human life) ออกจากการเป็นบุคคล (person) อาจเป็นคำถามที่ไม่มีความหมายก็ได้

คำสอนของศาสนาคาทอลิกในพระสมณสาสน์เรื่องชาวดีเรื่องชีวิตมนุษย์ (Evangelium Vitae ข้อที่ 60) สอนว่า ชีวิตมนุษย์เริ่มต้นในขณะที่เกิดการปฏิสนธิ “...ในความเป็นจริงในขณะที่ยังไม่ได้รับการผสมนั้น ชีวิตใหม่ได้เริ่มขึ้นแล้วซึ่งไม่ใช่ชีวิตของบิดาหรือมารดา แต่เป็นชีวิตใหม่ของมนุษย์ที่เจริญพัฒนาโดยตัวของตนเอง โดยความเป็นมนุษย์เริ่มต้นที่นี่ วิทยาศาสตร์ด้านพันธุกรรมก็ได้รับรองความเป็นจริงข้อนี้ นอกจากนั้น ยังได้ชี้ให้เห็นด้วยว่า ในระยะเริ่มแรกแห่งชีวิตโครงการเจริญพัฒนา ชีวิตได้ถูกสร้างขึ้นแล้วในความเป็นบุคคลที่ปัจเจกบุคคลประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ เฉพาะ ดังนั้นตั้งแต่เกิดการปฏิสนธิชีวิตมนุษย์ได้เริ่มขึ้นซึ่งการพัฒนาความสามารถนั้นต้องการเวลา ในความพร้อมที่จะปฏิบัติเยี่ยงบุคคล”

ดังนั้น สำหรับศาสนาคาทอลิก มาตรการที่ใช้ในการกำหนดสถานภาพความเป็นบุคคลของตัวอ่อน และแนวความคิดที่เสนอเกี่ยวกับสถานภาพก่อนทารก (pre-embryo) ซึ่งเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันระหว่างนักปรัชญา นักจริยศาสตร์ และนักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสถานภาพความเป็นบุคคล (person) ของทารกที่อยู่ในครรภ์ว่าเริ่มขึ้นเมื่อใด เช่น เมื่อตัวอ่อนเริ่มที่จะมีศูนย์รวมของระบบแห่งร่างกาย (an uniform center) เมื่อตัวอ่อนเริ่มแสดงให้เห็นถึงเส้นแนวประสาท (brain sketch) หรือตัวอ่อนไม่สามารถถูกทำให้กลายเป็นแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวได้ (identical twins) ซึ่งมาตรการดังกล่าวตั้งอยู่บนการแยกแยะระหว่างชีวิตมนุษย์ (human life) ออก

จากความเป็นบุคคล (person) เป็นสิ่งที่ไร้เหตุผล นอกจากนั้น พระศาสนาจักรคาทอลิกยังสอนอีกว่า “...จะเข้าใจได้อย่างไรว่าปัจเจกนั้นยังไม่ใช่บุคคล ... และเพียงแค่นี้ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดตัวอ่อนหรือทารก (embryo) ก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะระงับการกระทำใดๆ ที่จะทำให้ทารกนั้นสิ้นชีวิต” (เทียบ EV ข้อ 60)

ศาสนาคาทอลิกในฐานะที่เป็นผู้ปกป้องชีวิตมนุษย์ (pro-life) เริ่มตั้งแต่เกิดการปฏิสนธิในครรภ์มารดาและสิ้นสุดลงเมื่อถึงเวลาตายตามธรรมชาติ ได้ยืนยันถึงคำสอนที่ไม่อาจละเมิดได้นี้โดยไม่จำกัดวงเฉพาะในขอบเขตของพระศาสนาจักรเท่านั้น แต่รวมไปถึงมนุษย์ทุกคนที่มีน้ำใจดี (all people of good will) ให้พิจารณาถึงการเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์ดังกล่าวโดยยึดมั่นว่าการปกป้องชีวิตมนุษย์นั้นตั้งอยู่บน “กฎศีลธรรมตามธรรมชาติ” ที่พระเป็นเจ้าทรงจารึกลงในจิตใจของมนุษย์ทุกคน และโดยอาศัยเหตุผลมนุษย์สามารถเข้าถึงความจริงนี้ได้เท่าเทียมเสมอกัน”

คำสอนของศาสนาคาทอลิก

ประเด็นการใช้เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิ

คำสอนของศาสนาคาทอลิกเกี่ยวกับประเด็นของชีวิตที่ต้องได้รับการปกป้อง ชีวิตเริ่มตั้งแต่เกิดการปฏิสนธิในครรภ์มารดาและสิ้นสุดลงเมื่อถึงเวลาตายตามธรรมชาติ สามารถทำให้เราเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาด้านศีลธรรมในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิได้⁷ จากพระสมณสาสน์โดยกระทรวงเผยแผ่ความเชื่อ ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1987 เราสามารถแบ่งประเภทเทคโนโลยีช่วยในการตั้งครรภ์ออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิโดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่จากบุคคลอื่นนอกคู่สมรส (Heterologous artificial insemination) และ 2) เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิโดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่ภายในคู่สมรส (Homologous artificial insemination) ซึ่งเทคโนโลยีช่วยในการตั้งครรภ์เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเรื่องเพศสัมพันธ์ (sexual ethics) และจริยธรรมเกี่ยวกับชีวิตของตัวอ่อน (embryo) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7 The Pontifical Academy for Life. “The Dignity of Human Procreation and Reproductive Technologies” L’Osservatore Romano. No.13, 31 March 2003, pp.6-7.

เทคโนโลยีช่วยในการการปฏิสนธิโดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่จากบุคคลอื่นนอกคู่สมรส

เทคโนโลยีช่วยในการการปฏิสนธิโดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่จากบุคคลอื่นนอกคู่สมรส หมายถึงการใช้เทคโนโลยีช่วยในการการปฏิสนธิในหลอดทดลอง โดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่ของบุคคลอื่นนอกคู่สมรสเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งอาจจะได้มาโดยการบริจาคเชื้ออสุจิหรือไข่จากบุคคลอื่น หรือจากธนาคารเชื้ออสุจิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การเลือกเพศของทารก การเลือกลักษณะเด่นของทารก การปรับปรุงพันธุกรรมของมนุษย์และการป้องกันโรคที่สามารถถ่ายทอดด้านพันธุกรรม นอกจากนั้น ยังรวมถึงการให้คนอื่นตั้งครรภ์และอุ้มครรภ์แทนด้วย เกี่ยวกับเรื่องนี้ศาสนาคาทอลิกสอนว่า

การให้กำเนิดบุตรจะต้องจำกัดวงอยู่ในเฉพาะคู่สามีภรรยาเท่านั้นโดยกล่าวว่า “ความซื่อสัตย์ระหว่างคู่บ่าวสาวในศีลสมรสที่ทำให้เขารวมกันเป็นหนึ่ง เป็นความสัมพันธ์ที่ต้องให้ความเคารพซึ่งกันและกันในความเป็นบิดาและมารดา” ดังนั้น เทคโนโลยีที่ช่วยในการการปฏิสนธิในหลอดทดลอง โดยการรับบริจาคเชื้ออสุจิหรือไข่จากบุคคลที่สาม และการใช้บุคคลอื่นตั้งครรภ์แทน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม จึงไม่เป็นสิ่งที่ยอมรับทางศีลธรรม เพราะศาสนาคาทอลิกสอนว่า “บุตรที่เกิดมามีสิทธิที่จะได้รับการปฏิสนธิในครรภ์มารดา และอาศัยอยู่ในครรภ์มารดาเท่านั้น ตลอดจนบุตรที่เกิดมาควรได้รับการเลี้ยงดูในครอบครัว โดยอาศัยในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์มั่นคงระหว่างบิดามารดา บุตรก็สามารถที่จะค้นพบและบรรลุถึงเอกลักษณ์ในการพัฒนาความเป็นบุคคลของตน” ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีช่วยในการการปฏิสนธิในหลอดทดลอง โดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่ของบุคคลอื่นนอกคู่สมรสเข้ามาเกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎศีลธรรม (illicit)

นอกจากนั้น การใช้บุคคลอื่นตั้งครรภ์แทน (surrogate mother) ก็เป็นสิ่งที่ผิดกฎศีลธรรม (illicit) “เพราะเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความหมายของพันธะแห่งศีลสมรสที่เป็นหนึ่งเดียวของศาสนาคาทอลิก และยังขัดแย้งกับ

ศักดิ์ศรีของการให้กำเนิดของบุตรที่ควรมาจากครรภ์มารดาเท่านั้น” และ การใช้บุคคลอื่นตั้งครรภ์แทนยังเป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อ “หน้าที่แห่งความรักของบิดามารดา ความซื่อสัตย์ของคู่แต่งงาน และความรับผิดชอบแห่งการเป็นมารดา เพราะเป็นการคุกคามศักดิ์ศรีของบุตรที่มีสิทธิที่จะได้รับการปฏิสนธิในครรภ์ และอาศัยอยู่ในครรภ์มารดา ตลอดจนได้รับการเลี้ยงดูในครอบครัว นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายสถาบันครอบครัวโดยการแบ่งแยกการเป็นมารดาเฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของไข่ มารดาที่เป็นผู้อุ้มครรภ์มารดาที่เป็นผู้ที่เลี้ยงดู”

เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิโดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่ภายในคู่สมรส

เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิโดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่ภายในคู่สมรส ศาสนาคาทอลิกก็ยังคงยึดมั่นในคำสอนที่กล่าวว่า การให้กำเนิดบุตรควรมาจากมารดาตามธรรมชาติเท่านั้น และการมีบุตรไม่สามารถเป็นผลผลิตที่มาจากเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ของมนุษย์ เพราะว่าการกระทำดังกล่าว เป็นการลดคุณค่าของบุคคลลงให้เป็นเพียงผลผลิตทางด้านเทคโนโลยีการแพทย์เท่านั้น และมนุษย์ไม่สามารถถูกลดคุณค่าลงให้เป็นเพียงผลผลิตที่เกิดขึ้นตามเทคโนโลยี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงพันธุกรรมของมนุษย์ การคัดเลือกเพศ หรือเพื่อการ เป็นการผลิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ดังนั้น การปฏิสนธิในหลอดทดลองจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎศีลธรรม (illicit)

พระเจ้าทรงมีพระประสงค์ให้ความหมายของเพศสัมพันธ์ในคู่แต่งงานที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการคือเพื่อการให้กำเนิดบุตร (procreation) และเพื่อความสัมพันธ์ที่มีอยู่แต่ในคู่แต่งงาน (unitive) เท่านั้น เพราะว่าการแยกจุดมุ่งหมายดังกล่าวเป็นการปฏิเสธธรรมชาติของการมีเพศสัมพันธ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการให้กำเนิดบุตรว่า

ไม่เป็นเรื่องจำเป็นตามธรรมชาติเสมอไป ดังนั้น การปฏิสนธิในหลอดทดลองจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎศีลธรรม (illicit) แห่งความหมายของเพศสัมพันธ์ในคู่แต่งงาน

สรุป ศาสนาคาทอลิกไม่สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีช่วยในการตั้งครรภ์ การมีบุตรเป็นของประทานจากพระเจ้า และบิดามารดาไม่สามารถอ้างความเป็นกรรมสิทธิ์เจ้าของบุตรของตนได้ ดังนั้น ความปรารถนาที่จะมีบุตรทุกวิถีทางจนต้องพึ่งเทคโนโลยีช่วยในการตั้งครรภ์ จึงเป็นสิ่งที่ศาสนาคาทอลิกไม่สนับสนุน นอกจากนี้ ศักดิ์ศรีของบุตรหรือทารกที่ต้องได้รับการปฏิสนธิในครรภ์มารดาเท่านั้น ซึ่งเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการกำเนิดชีวิต ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อน เพราะมีตัวอ่อนที่ได้รับการผสมเหลืออยู่ที่อาจถูกนำไปแช่แข็งนำไปใช้ในการทดลองวิจัยอื่นๆ รวมถึงการทำลายตัวอ่อนที่เหลือใช้ที่มีอยู่อย่างมากมาย ซึ่งสำหรับศาสนาคาทอลิกถือว่าการทำลายตัวอ่อนดังกล่าวคือการทำลายชีวิตมนุษย์

ส่วนเทคโนโลยีที่ช่วยในการตั้งครรภ์ที่ศาสนาคาทอลิกยอมรับได้มีเฉพาะกรณีเดียวเท่านั้น คือเทคโนโลยีเลียนแบบธรรมชาติในการช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดการปฏิสนธิ โดยอาศัยเชื้ออสุจิหรือไข่ภายในคู่สมรส ที่ใช้เทคนิคการกระทำที่ช่วยอำนวยความสะดวก (facilitate) ให้เกิดการปฏิสนธิในครรภ์มารดาเท่านั้น ซึ่งเทคนิคดังกล่าวไม่ใช่เป็นกระทำที่การทดแทน (substitute) การปฏิสนธิหรือเป็นการทำให้เกิดการปฏิสนธิเสียเอง แต่เป็นเพียงเทคนิคที่ช่วยให้เกิดการปฏิสนธิในครรภ์ของมารดาสะดวกมากขึ้น เช่น ในกรณีที่คู่แต่งงานมีลูกยากเพราะสามีมีจำนวนเชื้ออสุจิน้อยหรือไม่แข็งแรง โดยใช้เทคนิคที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดการปฏิสนธิทารกในครรภ์ของมารดา หรือช่วยให้เกิดการปฏิสนธิในครรภ์มารดาง่ายขึ้น เท่านั้น

คำสอนของศาสนาคาทอลิก เกี่ยวกับการวิจัยตัวอ่อนมนุษย์

ผลที่ตามมาของการใช้เทคโนโลยีช่วยในการปฏิสนธิในหลอดทดลองคือ ตัวอ่อนมนุษย์ที่เหลือใช้ (embryo) เพราะเทคโนโลยีที่ช่วยในการปฏิสนธิมักมีค่าใช้จ่ายสูง และตัวอ่อนที่ถูกผสมแล้วมีโอกาสที่จะฝังตัวบนผนังมดลูกน้อย ดังนั้น จึงมักจะให้มารดากินฮอร์โมนเพื่อที่จะกระตุ้นให้ตกไข่คราวละหลายฟอง เพื่อนำไข่ที่ได้มาหลายฟองนั้นผสมกับอสุจิแล้วจึงนำไข่ที่ได้รับการผสมแล้วจำนวนหนึ่งกลับไปฝังที่ผนังมดลูกของมารดาต่อไป ไข่ที่ได้รับการผสมแล้วที่เหลือ มักจะแช่แข็งเอาไว้สำหรับใช้ครั้งต่อไปเพื่อการตั้งครรภ์ล้มเหลว แต่ถ้าการตั้งครรภ์เป็นผลสำเร็จปัญหาที่ตามมาคือ จะทำอย่างไรดีกับไข่ที่ได้รับการผสมแล้วนี้ บางครั้งก็ทำลายทิ้งเสีย หรือบางครั้งก็นำมาใช้เพื่อการวิจัยต่อไป ซึ่งจะเป็นปัญหาด้านศีลธรรม เพราะว่าศาสนาคาทอลิกสอนว่า “ชีวิตมนุษย์เริ่มต้นในขณะที่เกิดการปฏิสนธิ” ซึ่งเป็นคำสอนที่ต่อต้านและคัดค้านการวิจัยที่ใช้ตัวอ่อนเป็นวัตถุศึกษาทุกชนิด ไม่ว่าจะจุดประสงค์ของการวิจัยนั้นจะมีสาเหตุเพื่ออะไร เพราะเป็นการใช้ชีวิตมนุษย์ที่เริ่มต้นแล้วเป็นเครื่องมือสำหรับผู้อื่น

ศาสนาคาทอลิกประกาศจุดยืนเกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนอย่างชัดเจนว่า “...ในความเป็นจริงในขณะที่ไข่ของมารดาได้รับการผสมนั้นชีวิตใหม่ได้เริ่มขึ้นแล้วซึ่งไม่ใช่ชีวิตของบิดาหรือมารดา แต่เป็น

ชีวิตใหม่ของมนุษย์ที่เจริญพัฒนาโดยตัวของตนเอง โดยความเป็นมนุษย์เริ่มต้นที่นี่ วิทยาศาสตร์ด้านพันธุกรรมก็ได้รับรองความเป็นจริงข้อนี้ นอกจากนี้ ยังได้ชี้ให้เห็นด้วยว่า ในระยะเริ่มแรกแห่งชีวิต โครงการเจริญพัฒนาชีวิตได้ถูกสร้างขึ้นแล้วในความเป็นบุคคลที่ปัจเจกบุคคลประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ เฉพาะ ดังนั้น ตั้งแต่เกิดการปฏิสนธิชีวิตมนุษย์ได้เริ่มขึ้นซึ่งการพัฒนาความสามารถนั้นต้องการเวลา ในความพร้อมที่จะปฏิบัติเยี่ยงบุคคล”

หลักเกณฑ์คำสอนของศาสนาคาทอลิกเกี่ยวกับการวิจัยตัวอ่อนมนุษย์สามารถสรุปได้ดังนี้คือ ถ้าวิธีการต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัยตัวอ่อนของมนุษย์มุ่งที่จะเคารพชีวิตและรักษาความสมบูรณ์ของตัวอ่อนเอง ก็สามารถกระทำได้ โดยกล่าวว่า “เราต้องคิดว่าการกระทำกับตัวอ่อนของมนุษย์เป็นการกระทำที่ถูกต้อง ถ้าเราเคารพชีวิตและความสมบูรณ์ของตัวอ่อนนั้น และไม่เป็นการเสี่ยงมากเกินไป แต่ตรงข้ามมุ่งที่จะรักษาให้หาย ปรับปรุงสภาวะสุขภาพของตัวอ่อนหรือช่วยรักษาชีวิตของตัวอ่อนไว้” ถึงกระนั้นก็ดี ศาสนาคาทอลิกยืนยันว่า “การใช้ตัวอ่อนหรือทารกในครรภ์เป็นวัตถุดิบในการทดลอง เป็นอาชญากรรมผิดต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์ เพราะตัวอ่อนเป็นผู้ที่มีสิทธิที่จะต้องได้รับความเคารพเท่าเทียมกับเด็กที่เกิดแล้ว และมีสิทธิเท่าเทียมกับมนุษย์ทุกคนด้วย”

เรายังต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษทางศีลธรรมต่อการวิจัยทารกก่อนเกิดด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งอาจจะช่วยให้ค้นพบข้อบกพร่องที่อาจเกิดแก่ทารกในครรภ์ได้ เนื่องจากวิธีการเช่นนี้สลัดข้อห้ามมาก การตัดสินใจด้านศีลธรรมจึงต้องทำอย่างละเอียดและเป็นระบบ เมื่อวิธีการเช่นนี้ไม่เป็นการเสี่ยงเกินไปสำหรับทารกและมารดา และมีจุดประสงค์ที่จะบำบัดรักษาได้อย่างรวดเร็วตั้งแต่เนิ่นๆ หรือมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการยอมรับทารกที่ยังไม่เกิดด้วยใจสงบ วิธีการเช่นนี้ก็เป็นการถูกต้องทางศีลธรรม

แต่เนื่องจากการบำบัดรักษาทารกในครรภ์ยังมีข้อจำกัดมาก ในปัจจุบัน สิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ก็คือวิธีการเหล่านี้มักจะใช้เพื่อสุพันธุกรรมหรือการปรับปรุงพันธุมนุษย์ และยอมรับการทำแท้งในบางกรณีเพื่อกันไม่ให้ทารกที่มีความบกพร่องเกิดมา ท่าที่เช่นนี้เป็นสิ่งที่น่าอับอายและต้องถูกตำหนิอย่างที่สุด เพราะเป็นการที่กักเอาความปกติและความสมบูรณ์ทางร่างกายเป็นมาตรฐานในการประเมินคุณค่าของชีวิตมนุษย์ วิธีการนี้เปิดทางให้การฆ่าทารกและเมตตามรณะเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายอีกด้วย (พระสมณสาสน์เรื่องข่าวดีเรื่องชีวิตมนุษย์ ข้อที่ 63)

ดังนั้น ศาสนาคาทอลิกจึงไม่สนับสนุนเทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้เพื่อจุดประสงค์เป็นการคัดเลือกเพศของทารก และการวิจัยเกี่ยวกับตัวอ่อนในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าเพื่อการปรับปรุงพันธุมนุษย์ การคัดเลือกลักษณะเด่นของทารก โดยนำเอาตัวอ่อนมาเป็นวัตถุศึกษาในการวิจัย เป็นการกระทำที่เป็นอาชญากรรมผิดต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์ เพราะชีวิตมนุษย์เริ่มต้นตั้งแต่วินาทีแรกที่เกิดการปฏิสนธิ ตัวอ่อนเป็นผู้ที่มีสิทธิที่จะต้องได้รับความเคารพเท่าเทียมกับเด็กที่เกิดแล้ว และมีสิทธิเท่าเทียมกับมนุษย์ทุกคน เราจึงไม่สามารถใช้ตัวอ่อนเป็นวัตถุศึกษาและทำลายตัวอ่อนนั้นได้

คำสอนของศาสนาคาทอลิก

เกี่ยวกับโคลนนิ่งเพื่อการปลูกถ่ายอวัยวะ

การวิจัยด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์เกี่ยวกับการทำโคลนนิ่งเพื่อการปลูกถ่ายอวัยวะ โดยการผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cell) ซึ่งมีความสามารถที่จะสร้างตนเองใหม่ (self-renewal) และมีความสามารถในการกลายเป็นส่วนต่างๆ ของอวัยวะ (differentiation) เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่กำลังเป็นที่สนใจกันอย่างแพร่หลาย เพื่อจุดประสงค์ในการรักษาโรค เช่น โรคเบาหวาน Parkinson's disease Leukaemia และ Alzheimer's disease นั้น แต่ในขณะเดียวกันการทำโคลนนิ่งเพื่อการรักษาโรคที่เกิดจากความบกพร่องด้านพันธุกรรมก็ก่อให้เกิดปัญหาด้านศีลธรรมที่ตามมา โดยเฉพาะการทำโคลนนิ่งใช้ตัวอ่อนมนุษย์เป็นวัตถุดิบในการผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cell) คำสอนของศาสนาคาทอลิกเกี่ยวกับเรื่องโคลนนิ่งใช้ตัวอ่อนมนุษย์เป็นวัตถุดิบในการผลิตเซลล์ต้นแบบ⁸ สามารถสรุปลงได้ดังต่อไปนี้

พระสมณสาสน์เรื่องข่าวดีเรื่องชีวิต (The Gospel of Life) ข้อที่ 63 ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องการใช้ตัวอ่อนเป็นวัตถุดิบเพื่อการรักษาโรคบางอย่างว่าเป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรมที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยกล่าวว่า “การ

8 Pontifical Academy For Life. “Declaration on the Production and the Scientific and Therapeutic Use of Human Embryonic Stem Cells” L'Osservatore Romano. No.37, 13 September 2000, pp.7-8.

วินิจฉัยทางศีลธรรมเกี่ยวกับการทำแท้งนี้สามารถนำมาใช้ประยุกต์กับรูปแบบของวิธีการกระทำต่างๆ เกี่ยวกับตัวอ่อนของมนุษย์ ซึ่งแม้ว่ามีจุดประสงค์ถูกต้องในตัวของมันเองแต่ผลที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือการฆ่าตัวอ่อน อาทิเช่นในกรณีที่ทำกรทดลองในตัวอ่อน ซึ่งเป็นการกระทำที่ทำอยู่ทั่วไปโดยที่กฎหมายบ้านเมืองบางประเทศอนุญาตให้ทำได้เรายังต้องประณามถึงวิธีการต่างๆ ที่ใช้ตัวอ่อนและทารกในครรภ์เพื่อการทดลอง ซึ่งบางครั้งเป็นการผลิตโดยการผสมในหลอดทดลองเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบทางชีววิทยา หรือการจัดเตรียมไว้เพื่อเปลี่ยนปลุกถ่ายอวัยวะหรือเนื้อเยื่อในการรักษาโรคบางอย่าง การฆ่ามนุษย์ผู้บริสุทธิ์แม้จะเป็นการทำเพื่อช่วยผู้อื่น ก็เป็นการกระทำที่ไม่สามารถยอมรับได้อย่างสิ้นเชิง”

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าคำสอนของศาสนาคาทอลิกในการทำโคลนนิ่ง โดยการใช้ตัวอ่อนเป็นวัตถุดิบไม่ว่าโดยเหตุผลใดก็ตามเป็นสิ่งที่ไม่รู้ศีลธรรม เพราะเป็นการทำลายชีวิตที่ได้เริ่มต้นเมื่อเกิดการปฏิสนธิ ชีวิตทุกชีวิตต้องได้รับการเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน แม้ว่าจะอยู่ในระยะเริ่มแรกแห่งกระบวนการพัฒนามาก็ตาม ดังนั้นแม้แต่ข้ออ้างว่าจะต้องใช้ตัวอ่อนที่ทิ้งแล้วจากคลินิกที่ทำการผสมเทียม หรือใช้ตัวอ่อนที่นักวิจัยเอกชนได้ใช้ไปแล้วในการทำโคลนนิ่งเท่านั้นก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้⁹ เพราะเหมือนกับเป็นการยอมรับของใจหรือของที่ขโมยมาโดยอ้างว่าตนเองไม่มีความรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งที่ไร้เหตุผล

การทำโคลนนิ่งตัวอ่อนของมนุษย์ (embryo) เพื่อใช้เซลล์ต้นแบบ (stem cell) เป็นวัตถุดิบในการปลุกถ่ายเพื่อรักษาโรค เช่น โรคเบาหวาน Parkinson's disease Leukemia และ Alzheimer's disease เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการรักษา (therapeutic cloning) เพราะเป็นความพยายาม

9 Holy Father to Transplant Congress. “Cloning Involving Use and Destruction of Human Embryos is Morally Unacceptable” L'Osservatore Romano No.35, 30 August 2000, pp.1-2.

ของนักวิทยาศาสตร์ที่จะเอาชนะโรค ศาสนาคาทอลิกสอนว่าการทำโคลนนิ่งโดยใช้ตัวอ่อนเป็นเครื่องมือหรือวัตถุบิ แม้ว่าจะมีจุดประสงค์เพื่อการรักษาโรคที่เกิดจากความบกพร่องด้านพันธุกรรมก็ตาม เป็นวิธีการที่ไร้ศีลธรรม¹⁰ เพราะเป็นการใช้ตัวอ่อนที่มีชีวิตมนุษย์ (embryo) ที่อยู่ในช่วงระยะเวลาที่กำลังพัฒนาเป็นทารกที่สมบูรณ์ในอนาคตเพื่อการรักษาอีกบุคคลหนึ่ง

นักวิจัยทราบดีว่าตัวอ่อนเมื่อได้รับการปฏิสนธิแล้วไม่ใช่เป็นเซลล์ธรรมดาๆ ไปแต่เป็นชีวิตที่กำลังเริ่มต้นในกระบวนการพัฒนาของชีวิตในอนาคต ดังนั้น การโคลนนิ่งตัวอ่อนเพื่อผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cells) จึงเป็นการกระทำที่ควรหลีกเลี่ยง ศาสนาคาทอลิกแนะนำว่านักวิจัยควรที่จะค้นคว้าหาวิธีการอื่นในการรักษาโรค เช่น การใช้เซลล์ต้นแบบ (stem cells) ในเนื้อเยื่อของอวัยวะต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ในถุงน้ำคร่ำ ในตับ และในไขกระดูกของมนุษย์ หรือจากทารกที่แท้งก่อนที่จะคลอด ซึ่งการผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cells) จากเนื้อเยื่อดังกล่าวจะเป็นการกระทำที่สมเหตุสมผลเพื่อจุดประสงค์ในการรักษา แต่การโคลนนิ่งตัวอ่อนอย่างมากมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cells) เพื่อใช้ในการรักษาคนป่วย เป็นการกระทำที่ขาดความยุติธรรมและเป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรม เนื่องจากเป็นฆาตกรรมชีวิตมนุษย์ที่ไม่สามารถป้องกันตนเองได้ที่กำลังอยู่ในระยะเริ่มแรกของชีวิต

การโคลนนิ่งตัวอ่อนเพื่อผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cells) เป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรมเพราะเป็นการใช้มนุษย์ที่กำลังอยู่ในระยะเวลาเริ่มแรกของชีวิตเป็นเครื่องมือ (the manipulation of human

10 Document of the Centre for Bioethics of the Catholic University of the Sacred Heart, Milan. "Can Human Cloning be Therapeutic" L'Osservatore Romano. No.7, 17 February 1999, pp.6-7.

being) ในการรักษามนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเป็นการขัดแย้งหลักการแห่งความเสมอภาคของมนุษย์ทุกคน ในฐานะที่มนุษย์ทุกคนควรได้รับการเคารพชีวิตตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงก่อนที่ความตายตามธรรมชาติจะมาถึง ดังนั้น จึงไม่สามารถใช้ตัวอ่อนที่ชีวิตได้เริ่มขึ้นแล้วเป็นวัตถุบิด้านชีวภาพได้ โคลนนิ่งตัวอ่อนเพื่อผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cells) เป็นการกระทำที่แบ่งชนชั้นระหว่างมนุษย์ เช่น ก่อให้เกิดความคิดที่กล่าวว่าตัวอ่อนนั้นมีค่าน้อยกว่าทารก ทารกมีค่าน้อยกว่าเด็ก และเด็กมีค่าน้อยกว่าผู้ใหญ่ เป็นต้น ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับความเสมอภาคของสิทธิและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ที่ทุกคนไม่ว่าอยู่ในสภาพใดต้องได้รับการป้องกันสิทธิและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่สามารถป้องกันตนเองได้ นอกจากนั้น การโต้แย้งเรื่องสภาพความเป็นบุคคลของตัวอ่อนว่าเริ่มต้นหลังจากเกิดการปฏิสนธิ 14 วัน ไม่สามารถใช้เป็นข้ออ้างในการทำโคลนนิ่งได้ เช่น การอนุญาตให้ใช้ตัวอ่อนที่มีชีวิตไม่เกิน 14 วัน เป็นต้น เพราะว่าเมื่อเกิดการปฏิสนธิ ชีวิตก็ได้เริ่มขึ้นแล้ว การอ้างว่าตัวอ่อนไม่มีความรู้สึกเจ็บปวด นั้นเป็นข้ออ้างที่ไร้เหตุผลเหมือนกับการอ้างว่า สามารถฆ่าคนที่กำลังสลบอยู่ได้เพราะไม่รู้รู้สึกเจ็บปวด

สรุป

ประเด็นของชีวิตมนุษย์ว่าชีวิตเริ่มต้นเมื่อใด เราไม่สามารถพบได้อย่างชัดเจนในพระคัมภีร์ไบเบิลซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาได้โดยตรง และตัวอ่อนยังไม่ได้รับการยอมรับสถานภาพความเป็นบุคคลที่มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้อื่น ซึ่งสืบเนื่องมาจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวอ่อนยังไม่ชัดเจน แต่พระคัมภีร์ไบเบิลเริ่มมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวอ่อนอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ตามพระคัมภีร์ไบเบิลให้การเคารพชีวิตมนุษย์ผู้บริสุทธิ์ว่าไม่สามารถล่วงละเมิดได้ ปัจจุบันเมื่อความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสถานภาพของตัวอ่อนเพิ่มมากขึ้น ศาสนาคาทอลิกสอนว่าชีวิตมนุษย์เริ่มต้นตั้งแต่วินาทีแรกที่เกิดการปฏิสนธิ และทุกระยะเวลาแห่งชีวิตที่มีการพัฒนาจะต้องได้รับการปกป้องเสมอ ชีวิตเริ่มตั้งแต่เกิดการปฏิสนธิในครรภ์มารดาและสิ้นสุดลงเมื่อถึงเวลาตายตามธรรมชาติ ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีในการช่วยปฏิสนธิ และก่อให้เกิดการทำลายตัวอ่อนที่เหลือ ก็เท่ากับเป็นการฆาตกรรมชีวิตมนุษย์ผู้บริสุทธิ์ นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์จากตัวอ่อนเป็นวัตถุดิบในการผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cells) เพื่อใช้สำหรับการรักษาโรค ไม่ว่าโดยการใช้วิธีการปลูกถ่ายอวัยวะ เป็นสิ่งที่ผิดหนักต่อคำสอนของศาสนา คาทอลิก เพราะเป็นการทำลายชีวิตผู้บริสุทธิ์ หรือใช้ชีวิตผู้บริสุทธิ์เป็น

เครื่องมือสำหรับประโยชน์ของผู้อื่น เพราะชีวิตทุกชีวิตนั้นมีจุดมุ่งหมายในตนเอง (end) ซึ่งไม่สามารถใช้ชีวิตเป็นเครื่องมือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ ได้ ศาสตราจารย์ทอลิกแนะนำว่าควรที่จะผลิตเซลล์ต้นแบบ (stem cells) จากเนื้อเยื่อของอวัยวะต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ในถุงน้ำคร่ำ ในตับ และในไขกระดูกของมนุษย์ มากกว่าที่จะใช้ชีวิตมนุษย์เพื่อเป็นวัตถุประสงค์

บรรณานุกรม

1. Carrasco De Paula Ignacio. “The Respect Due to the Human Embryo: a Historical and Doctrinal Perspective” in: **Identity and Statute of Human Embryo: Proceedings of Third Assembly of the Pontifical Academy for Life**. Edited by: Juan De Dios Correa and Elio Sgreccia. Libreria Editrice Vaticana: Vatican City: 1998, pp.48-73.
2. Document of the Centre for Bioethics of the Catholic University of the Sacred Heart, Milan. “Can Human Cloning be Therapeutic” in: **L’Osservatore Romano**. No.7, 17 February 1999, pp.6-7.
3. Holy Father to Transplant Congress. “Cloning, Involving Use and Destruction of Human Embryos, Is Morally Unacceptable” in: **L’Osservatore Romano**. No.35, 30 August 2000, pp.1-2.
4. Leone Salvino. “The Ancient Roots of a Recent Debate” in: **Identity and Statute of Human Embryo: Proceedings of Third Assembly of the Pontifical Academy for Life**. Edited by: Juan De Dios Correa and Elio Sgreccia. Libreria Editrice Vaticana: Vatican City: 1998, pp.28-47.

5. Pontifical Academy for Life. “Declaration on the Production and the Scientific and Therapeutic Use of Human Embryonic Stem Cells” in: **L’Osservatore Romano**. No.37, 13 September 2000, pp.7-8.
6. Pontifical Academy for Life. “The Dignity of Human Procreation and Reproductive Technologies” in: **L’Osservatore Romano**. No.13, 31 March 2003, pp.6-7.
7. Sardi, P. **L’aborto ieri e oggi**, Paideia: Brescia, 1975.
8. พระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2. **พระสมณสาสน์ ข่าวดีเรื่องชีวิตมนุษย์: คุณค่าของชีวิตมนุษย์อันไม่อาจละเมิดและทำร้ายได้**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ: กรุงเทพฯ 2545.
9. เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, บาทหลวง. **จริยศาสตร์เพื่อชีวิต**. สำนักพิมพ์ ดอนบอสโก: กรุงเทพฯ 2545.